

www.salampnu.com

سایت مرجع دانشجوی پیام نور

- ✓ نمونه سوالات پیام نور : بیش از ۱۱۰ هزار نمونه سوال همراه با پاسخنامه
- تستی و تشریحی
- ✓ کتاب ، جزوه و خلاصه دروس
- ✓ برنامه امتحانات
- ✓ منابع و لیست دروس هر ترم
- ✓ دانلود کاملاً رایگان بیش از ۱۴۰ هزار فایل مختص دانشجویان پیام نور

www.salampnu.com

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

نام درس: اصول مدیریت آموزشی

نام کتاب: اصول مدیریت آموزشی

(انتشارات دانشگاه پیام نور)

مؤلف: دکتر علی علاقه بند

تهیه کننده: دکتر محمد رضا سرمدی

تعداد واحد: ۳

اصول مدیریت آموزشی

« طرح درس »

- ۱- آزمون مقدماتی (سنجش آغازین)
- ۲- پیش آزمون از (پیشنهادسته های درس)
- ۳- ارائه اهداف کلی و رفتاری درس
- ۴- توضیحات روی اسلایدها

اصول مدیریت آموزشی

۵- پرسش و پاسخ

۶- توضیحات تکمیلی

۷- آزمون تکوینی از مطالب بحث شده

۸- مقایسه پیش آزمون و آزمون تکوینی

اصول مدیریت آموزشی

۹- ارزیابی پایانی بخش اول

۱۰- شروع بخش دوم مطابق سرفصل و اهداف تعیین شده.

اصول مدیریت آموزشی

کتاب حاضر در سه بخش و دوازده فصل تدوین شده است

هدف کلی:

زمینه سازی برای شناخت علمی مدیریت و رهبری در آموزش و پرورش و تفکر درباره مسائل آن

اصول مدیریت آموزشی

هدف کلی بخش یکم؛

آشنایی دانشجویان با زمینه های فرهنگی - اجتماعی
نظام آموزشی

اهداف

سازمان

مدیریت آموزش و پرورش

است.

اصول مدیریت آموزشی

هدف کلی بخش دوم؛

آشنایی دانشجویان با:

۱- اهمیت و جایگاه نظریه

۲- مفاهیم و تعاریف نظریه و اجزای آن

اصول مدیریت آموزشی

۳- مکاتب و نظریه های مهم مدیریت

۴- اثرات آنها بر مدیریت آموزشی

اصول مدیریت آموزشی

هدف کلی بخش سوم؛

آشنایی دانشجویان با:

- ۱- نگرش سیستمی و مفاهیم آن
- ۲- نظریه سیستم اجتماعی و کاربرد آن در مدیریت آموزشی

اصول مدیریت آموزشی

- اهداف آموزشی هر فصل در ابتدای آن معرفی شده و متناسب با آن نیز در پایان هر فصل سوالاتی مطرح شده است.

اصول مدیریت آموزشی

نکته مهم

- مطالب کتاب قدری مشکل است.
- کتاب حاوی فهرستی از فنون مدیریت نیست
- دستورالعمل مشخصی برای مدیریت ندارد

اصول مدیریت آموزشی

هدف اصلی کتاب:

زمینه سازی برای تفکر درباره مدیریت آموزشی
است

اصول مدیریت آموزشی

« هدفهای رفتاری درس »

دانشجو بعد از مطالعه این کتاب باید بتواند به سوالات زیر پاسخ گوید:

۱- ضرورت آموزش مدیریت را توضیح دهد.

اصول مدیریت آموزشی

۲- مهارت های سه گانه مدیران را تجزیه و تحلیل کند.

۳- انواع تئوری های مدیریت را نام برده ، با هم مقایسه کند.

۴- تئوری سیستمی را تعریف و تشریح نماید.

اصول مدیریت آموزشی

۵- جایگاه نظریه در مدیریت آموزشی را تبیین کند.

۶- نظریه بروکراسی و اصول آن را تشریح کند.

۷- مفهوم سه بُعدی مدیریت آموزشی را تجزیه و تحلیل کند.

اصول مدیریت آموزشی

۸- نظریه سیستم اجتماعی را به عنوان واحد تحلیل مدیریت تبیین کند.

۹- رفتار سازمانی و تفاوت آن روابط انسانی را تشریح کند.

اصول مدیریت آموزشی

پیشگفتار

- نقش مدیریت و رهبری در زمینه های فعالیت اجتماعی
- نیاز به مدیریت و رهبری در آموزش و پرورش اهمیت بیشتری دارد

اصول مدیریت آموزشی

پیشگفتار

ضرورت و اهمیت مدیریت آموزشی

نیاز به بهبود کیفیت
عملکردها و نتایج
آموزش و پرورش

طرح نظرات
و اندیشه های جدید

اصول مدیریت آموزشی

پیشگفتار

مدیریت آموزشی در جهان ← نقش رهبری آموزشی

مدیریت آموزشی در ایران ← فعالیت خارج از

مؤسسات آموزشی

اصول مدیریت آموزشی

پیشگفتار

تحول اندیشه های
مدیریت در
سه مرحله اتفاق
افتاده است

← مرحله فنی
← مرحله انسانی
← مرحله ادراکی

اصول مدیریت آموزشی

پیشگفتار

مهارت فنی
(مرحله اول)

- ← توجه به جزئیات
- ← مسائل و مشکلات عادی
- ← روشهای انجام کار
- ← تهیه استانداردهای فنی و اداری

اصول مدیریت آموزشی

پیشگفتار

مهارت انسانی
(مرحله دوم)

← توجه به روابط انسانی

← انگیزه های فردی

← ترویج ارتباطات انسانی

اصول مدیریت آموزشی

پیشگفتار

مهارت ادراکی
(مرحله سوم)

توجه به کل نظام

روابط پیچیده درونی و برونی

مطالعه و تفکر درباره
پیچیدگیهای سازمانی

اصول مدیریت آموزشی

پیشگفتار

مدارس ما

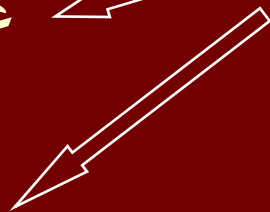
روشهای شرکت آفرین

عدم همخوانی با رشدآموزش و پرورش

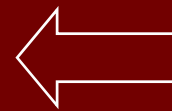
بایدهای اداری

اصول مدیریت آموزشی

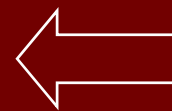
پیشگفتار

عدم علاقه به تفکر در مورد
فعالیت آموزشی،

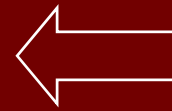
در

احساس عدم نیاز به آموزش،

نظام آموزشی ما

تعلیم و تربیت امری عادی،

نمایان است

اصول مدیریت آموزشی

پیشگفتار

مدیریت در نظام آموزشی ما:

تاکید بر تدوین
روشهای استاندارد

اعمال مقررات
و ضوابط اداری

اصول مدیریت آموزشی

پیشگفتار

نیاز آموزش و پرورش امروز

ماهر در زمینه تشخیص
مشکلات اداری سازمان

مدیران صاحب نظر
در زمینه آموزش و پرورش

اصول مدیریت آموزشی

پیشگفتار

مدیر آموزشی علاوه بر مهارت های سه گانه باید بتواند وظایف خود را در یک زمینه کلی شامل:

زمینه اجتماعی-فرهنگی-سیاسی و اقتصادی

ملاحظه کند

اصول مدیریت آموزشی

پیشگفتار

بخش مهم آموزش مدیریت

تفکر درباره واقعیات

یادگیری مفاهیم و نظریه ها

در محیط کار است

اصول مدیریت آموزشی

پیشگفتار

اصول: احکامی که از مدلها و نظریه ها اخذ می شوند

- این اصول باید با اصول ارزشی و اخلاقی جامعه هماهنگ باشد.

اصول مدیریت آموزشی

فصل اول (مقدمه)

- نقش آموزش و پرورش در تداوم و بقای جامعه بشری

نقش

آموزش و پرورش در

انتقال آداب و رسوم ←

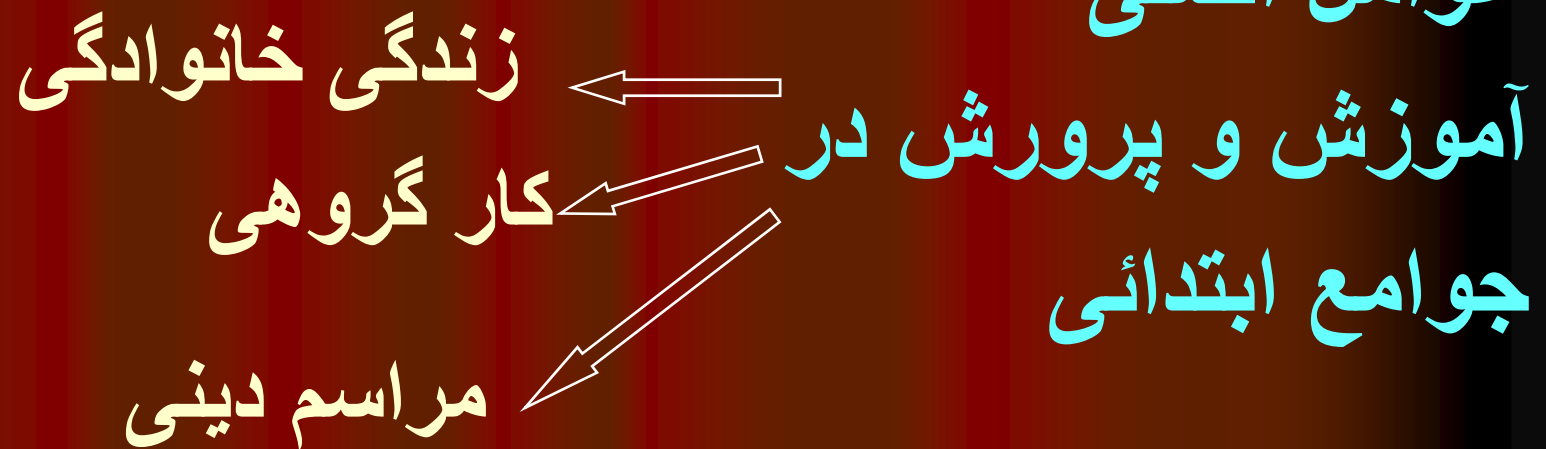
نگرشها و رفتارها ←

دانشها و مهارت ها ←

اصول مدیریت آموزشی

فصل اول (مقدمه)

عوامل اصلی

اصول مدیریت آموزشی

فصل اول (مقدمه)

« نظام آموزش و پرورش »

الگوی کلی نهادها، مؤسسات و سازمانهای رسمی جامعه که چندین وظیفه را بر عهده دارند اصطلاحاً نظام آموزش و پرورش نام دارند.

اصول مدیریت آموزشی

فصل اول (مقدمه)

عمده ترین این وظایف

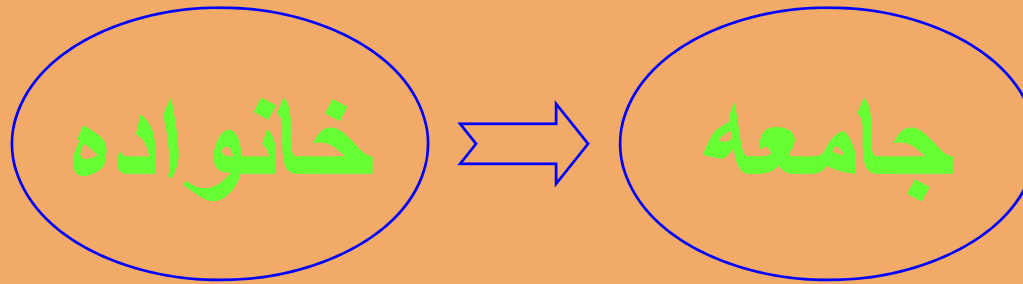
عبارتند از:

انتقال فرهنگ و
شکوفائی آن

پرورش همه جانبه
فرد در جامعه

اصول مدیریت آموزشی

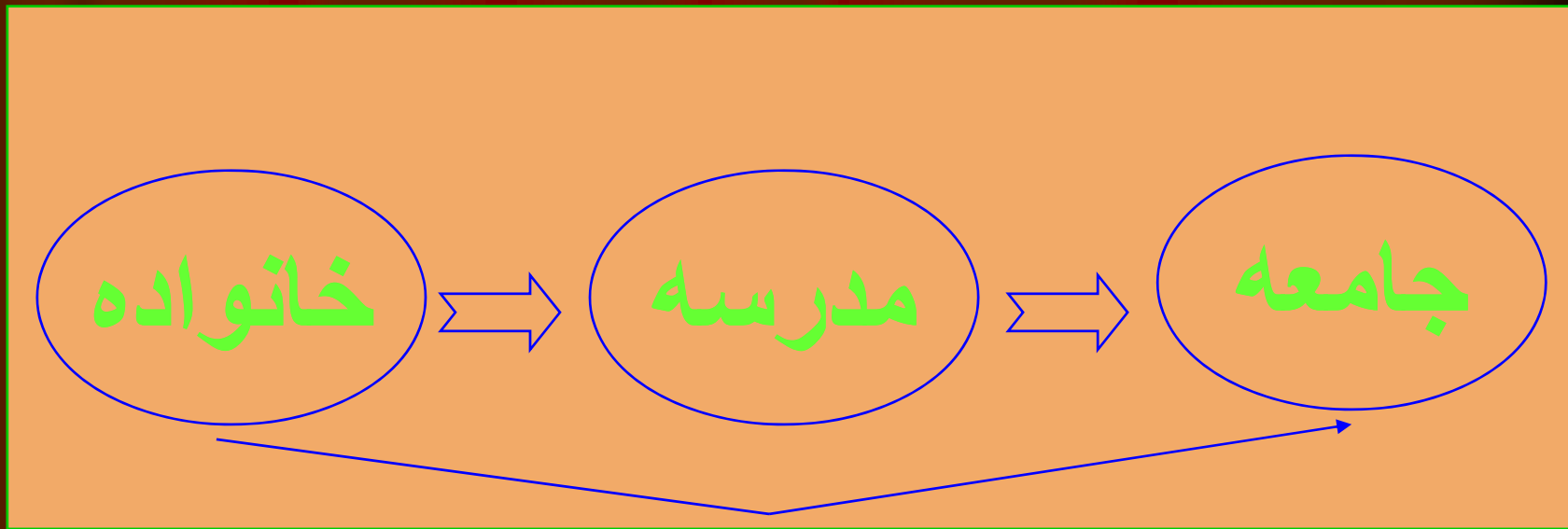
فصل اول (مقدمه)

الف:

اصول مدیریت آموزشی

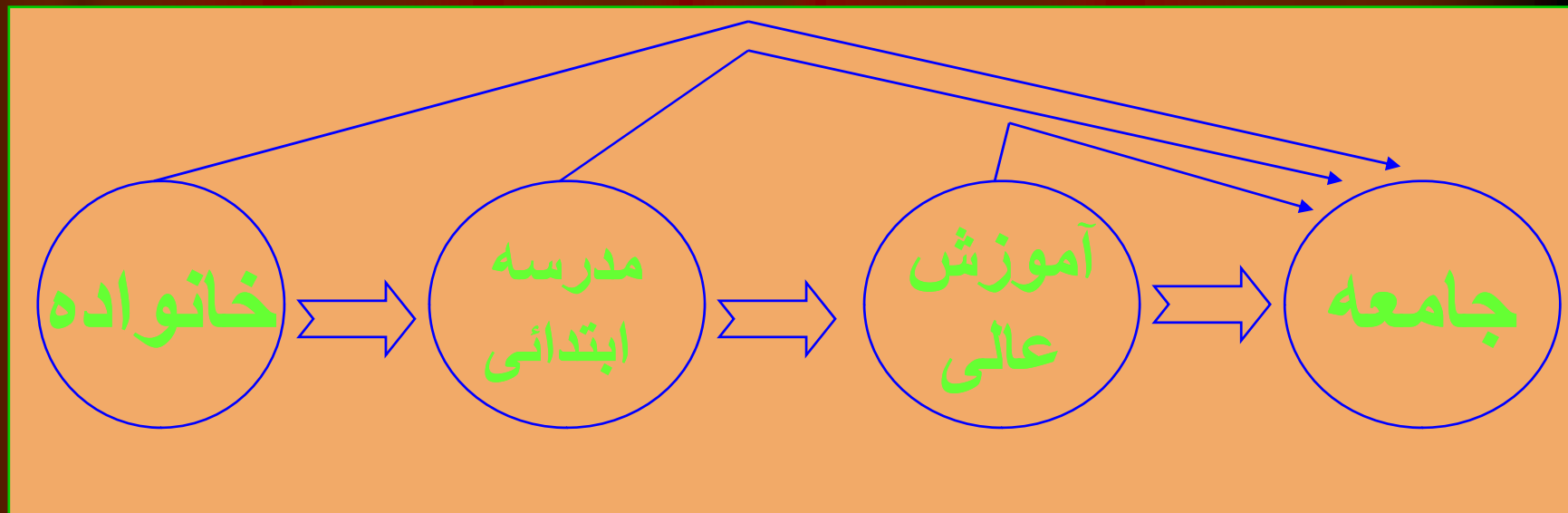
فصل اول (مقدمه)

ب:

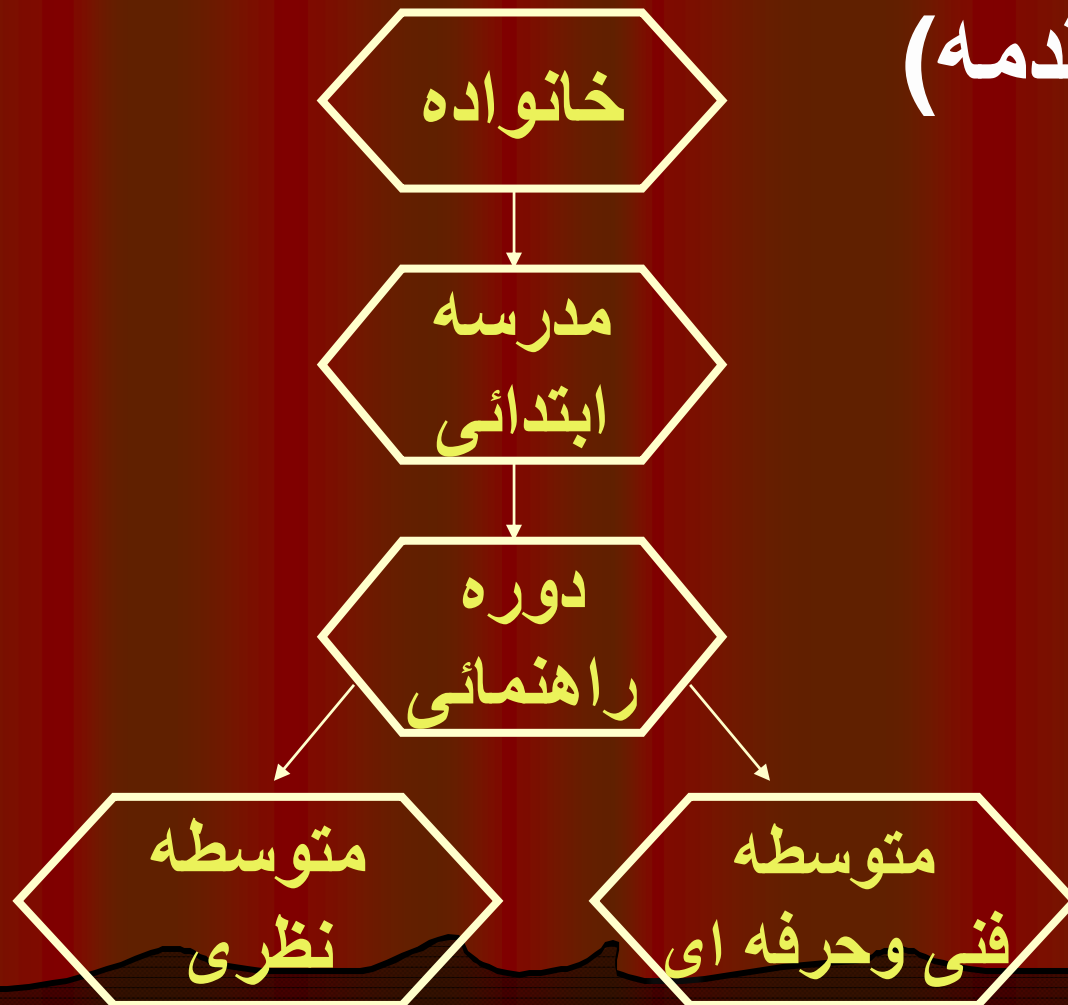
اصول مدیریت آموزشی

فصل اول (مقدمه)

اصول مدیریت آموزشی

فصل اول (مقدمه)

اصول مدیریت آموزشی

فصل اول (مقدمه)

دوره
کارشناسی

دوره
کارشناسی ارشد
و دکترا

دوره
کاردانی

دوره
کارشناسی

جامعه

اصول مدیریت آموزشی

فصل اول (مقدمه)

ضرورت و اهمیت مدیریت آموزشی

- رشد تقاضا برای آموزش و پرورش
- افزایش تعداد شاگردان
- ضرورت استخدام معلمان بیشتر.

اصول مدیریت آموزشی

فصل اول (مقدمه)

- فراگرد آموزش و پرورش و انسان
- پیچیدگی انسان، فرآیند آموزش و پرورش را دشوار کرده است

اصول مدیریت آموزشی

فصل اول (مقدمه)

مدیریت فعالیتی
است که :

در یک موقعیت سازمان یافته

برای هماهنگی و هدایت امور

در جهت اهداف معین

صورت می گیرد.

اصول مدیریت آموزشی

فصل اول (مقدمه)

مدیریت آموزشی
در این کتاب مبتنی بر:

دانش و یافته های
علمی

توانایی هنری

مهارت فنی

واخلاق اجتماعی

است

اصول مدیریت آموزشی

فصل اول (مقدمه)

منظور از

مدیران آموزشی

در این کتاب

کسانی هستند که :

تصمیم گیری آموزشی
و پرورشی انجام می دهند

رفتارشان مستقیماً آموزش
و پرورش را متاثر می کند

اصول مدیریت آموزشی

فصل اول (مقدمه)

« آموزش مدیران آموزشی »

راه حل خلاق ارائه دهند

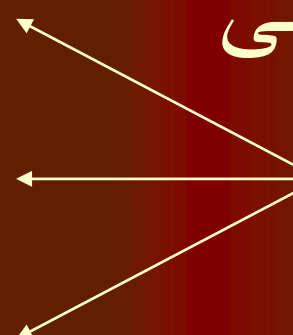
اقدامات پیشگیرانه

بعمل آورند

پویا باشند

مدیران آموزشی

باید:

اصول مدیریت آموزشی

فصل اول (مقدمه)

فقط با مسائل جزئی
سرکار دارند

امروزه مدیران
آموزشی :

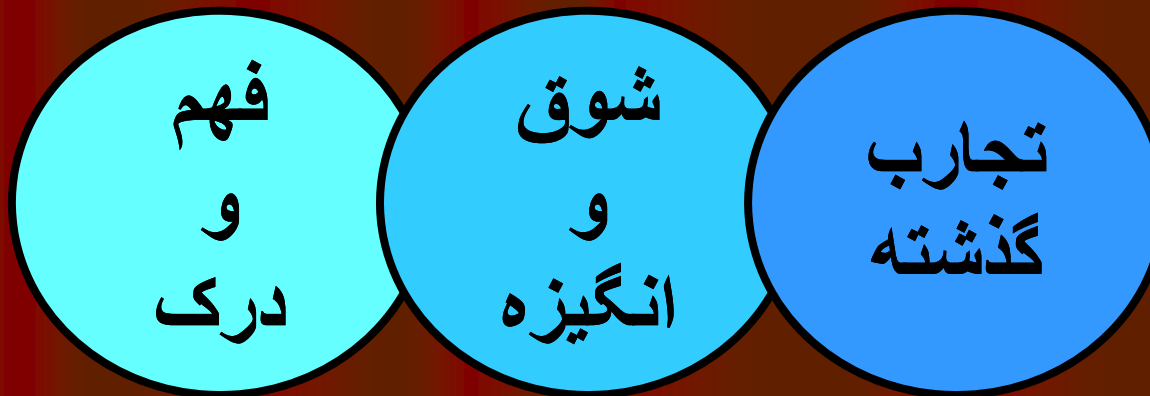
درگیر فعالیتهای اداری
هستند

اصول مدیریت آموزشی

فصل اول (مقدمه)

مدیر آموزشی چگونه به نگرش آگاهانه در کار خویش
دست می یابد؟

اصول مدیریت آموزشی

فصل اول (مقدمه)

اقدام برای تربیت مدیران آموزشی نباید هدف باشد
بلکه هدف باید بهبود بخشیدن کیفیت شرایط آموزش و
پرورش باشد.

اصول مدیریت آموزشی

فصل دوم؛ ص ۲۲

زمینه فرهنگی-اجتماعی مدیریت نظام آموزشی

تحلیل وظایف و

مسئولیت‌های

سازمان‌های رسمی

از دید پارسونز

اصول مدیریت آموزشی

فصل دوم؛ ص ۲۳

اصول مدیریت آموزشی

فصل دوم؛ ص ۲۳

چه افرادی؟

چگونه؟

با چه وسایلی؟

در جهت چه اهدافی؟

در سطح فنی

مشخص می شود :

باید آموزش ببینند

اصول مدیریت آموزشی

فصل دوم؛ ص ۲۳

- بخش عمده کارکردهای مدیریت آموزشی
در مدرسه و کلاس درس توسط ماهیت وظایف فنی
مشخص می شود

اصول مدیریت آموزشی

فصل دوم؛ ص ۲۴

همه اقدامات سطح فنی زیر نظر سطح «اداری» قرار دارند

اداره کننده امور داخلی
سازمان

میانجی سازمان و جامعه

سطح اداری :

اصول مدیریت آموزشی

فصل دوم؛ ص ۲۴

واحدهای سازمانی مسئول وظایف اداری کدامند؟

کلیه واحدهای اجرایی و ستادی اداره کننده

آموزش و پرورش

اصول مدیریت آموزشی

فصل دوم؛ ص ۲۴

دارای شباهت تام
با مدیریت های دیگر

دارای وظایف کارکردهای
عمومی مدیریت

مدیریت آموزشی در
سطح اداری دارای
چه ویژگیهایی است؟

اصول مدیریت آموزشی

فصل دوم؛ ص ۲۵

سطح نهادی
اجتماعی

سطح اداری

سطح فنی

اصول مدیریت آموزشی

فصل دوم؛ ص ۲۵

وظایف و مسئولیتهای سطح نهادی

تعیین فلسفه و اهداف آموزش و پرورش
القای اعتقادات، ارزشها و هنجارهای جامعه

اصول مدیریت آموزشی

فصل دوم؛ ص ۲۵

در نظامهای آموزشی

متمرکز، هدایت و

کنترل نهادی به وسیله :

ارگانهای قانونگذار

دولت

وزارت آموزش و پرورش

صورت می پذیرد

اصول مدیریت آموزشی

فصل دوم؛ ص ۲۵

در نظامهای آموزشی غیرمتمرکز، از طریق

شوراهای منتخب مردمی

نهادهای قانونگذار

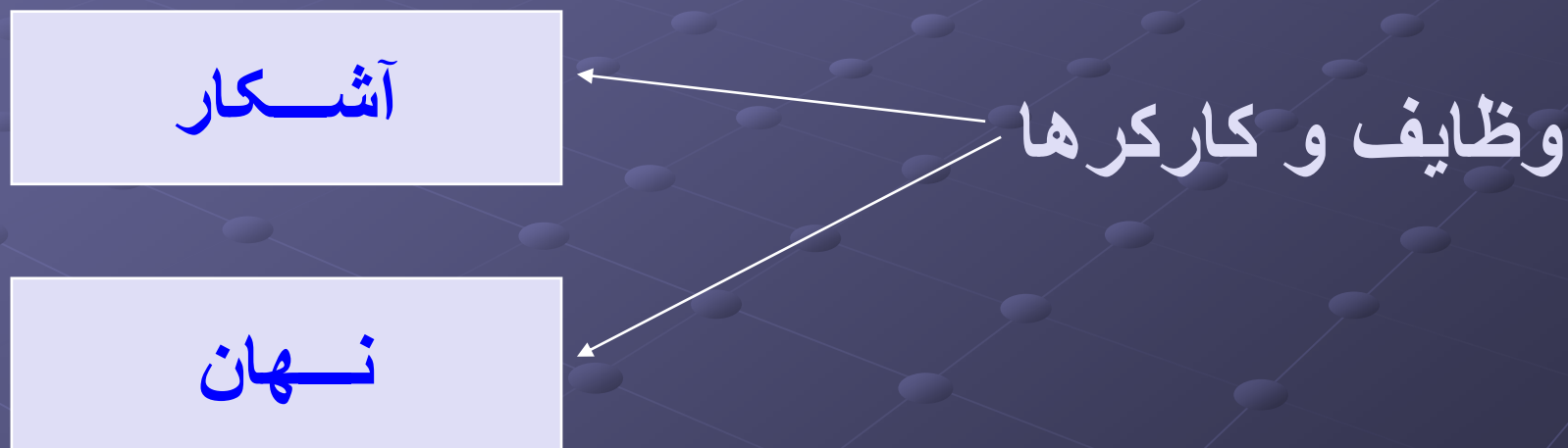
هیأت های امنای

صورت می پذیرد

اصول مدیریت آموزشی

فصل دوم؛ ص ۲۶

کارکردهای آموزش و پرورش

هدف گذاری نظامهای آموزشی عمدتاً مبتنی بر کارکردهای آشکار است

اصول مدیریت آموزشی

فصل دوم؛ ص ۲۶

جامعه پذیری

فرهنگ پذیری

کارکردهای آشکار

تربیت

حرفه ای

پرورش

سیاسی

اصول مدیریت آموزشی

تضعیف
قدرت والدین
بر فرزندان

دگرگون سازی
نظام طبقاتی
جامعه

کارکردهای پنهان

تسهیل
تحرک
اجتماعی

اصول مدیریت آموزشی

فصل دوم؛ ص ۲۷

« نظام آموزشی و فرهنگ »

فرهنگ دلالت دارد بر نحوه و روش زندگی که هر جامعه ای برای رفع نیازهای اساسی خود اختیار می کند.

اصول مدیریت آموزشی

فصل دوم؛ ص ۲۷

در هر جامعه ای، نظام آموزشی در درجه اول به منظور فرهنگ پذیری به وجود می آید،

فرهنگ پذیری = جریان هماهنگ کردن فرد با فرهنگ جامعه

اصول مدیریت آموزشی

فصل دوم؛ ص 26

نظام آموزشی و فرهنگ در چه زمینه هایی به امر فرهنگ پذیری کمک می کند؟

- یادگیری عادات و رسوم

- زبان، کسب و کار

- ارزشهای جامعه

اصول مدیریت آموزشی

فصل دوم؛ ص ۲۷

هدفهای آموزش و
پرورش مشتق از:

ارزشها

هنجارها

اولویتها

سنت های
جامعه

هستند.

اصول مدیریت آموزشی

فصل دوم؛ ص ۲۸

عناصر ثابت و پایا

عناصر مورد اختلاف

فرهنگ:

طرز لباس پوشیدن

طرق استعمال زبان

آداب معاشرت

عناصر پایا:

اصول مدیریت آموزشی

فصل دوم؛ ص ۲۸

نوآوریهای فرهنگی

شیوه های نوظهور

رفتار و کردار

عناصر نایگانه و مورد اختلاف:

اصول مدیریت آموزشی

فصل دوم؛ ص ۲۹

مدیریت نظام آموزشی بر اثر مداخله عوامل مختلف
عملا فراگردهای آموزش و پرورش را به جهات
مختلف هدایت می کند.

اصول مدیریت آموزشی

فصل دوم؛ ص ۲۹

جهات مورد نظر از دید « ون میلر » عبارتند از:

۱- حفظ فرهنگ و تداوم و بقای وضع موجود

۲- تحکیم جامعه ای بدون اختلاف عقیده ای

اصول مدیریت آموزشی

فصل دوم؛ ص ۳۰

۳- اهرم ویژه رشد و توسعه جامعه

۴- پیشرفت مدام جامعه و بهبود شرایط زندگی

اصول مدیریت آموزشی

فصل دوم؛ ص ۳۱

۱- حفظ فرهنگ و تداوم و بقای وضع موجود:

- این هدف، هدف اصلی جوامع واپسگرای سنتی است
- عناصر و ارزشها فرهنگی در این جوامع ثابت هستند

اصول مدیریت آموزشی

فصل دوم؛ ص 30

۲- تحکیم جامعه بدون اختلاف عقیده ای:

- در پاره ای از کشورها به وقوع پیوسته است
- نظام آموزشی ← ابزاری در دست دولت
- برای بقای گروه ←

اصول مدیریت آموزشی

فصل دوم؛ ص ۳۱

۳- تحکیم جامعه بدون اختلاف عقیده ای:

اصول مدیریت آموزشی

فصل دوم؛ ص ۳۱

۳- آموزش و پرورش عامل پیشرفت و بهبود شرایط زندگی:

عدم توجه به پیامدهای اجتماعی پیشرفت فنی

بالا رفتن سطح زندگی مردم

عدم توجه به روابط انسانی

ویژگی

اصول مدیریت آموزشی

فصل دوم؛ ص ۳۱

- در هدایت نظام آموزشی در جهت پیشرفت جامعه دو چیز شایان توجه است:

۱- آگاهی از ماهیت ارزشهای فرهنگی

۲- فهم ماهیت ارزش های جدید

اصول مدیریت آموزشی

فصل دوم؛ ص ۳۳

« کنترل آموزش و پرورش »

- کنترل نظام آموزشی امری ضروری است
- کودکان در ابتدا توسط پدر و مادر کنترل می شوند
- والدین تأثیر عمیقی بر شخصیت کودکان دارند

اصول مدیریت آموزشی

فصل دوم؛ ص ۳۱

- در جوامع امروز نیاز کودکان به آموزش و پرورش فراتر از چیزی است که والدین فراهم می کنند

- برای رفع این نقیصه، آموزشگاه ها تأسیس می شوند

اصول مدیریت آموزشی

فصل دوم؛ ص ۳۳

تجربه نشان می دهد که :

۱- در هر جامعه ای والدین اهمیت تعلیم و تربیت کودکانشان را تشخیص نمی دهند

۲- برخی از افراد که علاقه نشان می دهند صرفاً قصد انتفاع دارند

اصول مدیریت آموزشی

فصل دوم؛ ص ۳۳

۳- نظرات مردم در شهرها مؤید آراء متفاوتی است.

نتیجه: در سطح جامعه باید برنامه ای برای آموزش و پرورش طراحی و اجرا شود.

اصول مدیریت آموزشی

فصل دوم؛ ص ۳۴

سوال مهم: چه کسانی باید آموزش و پرورش را کنترل کنند؟

سوال مهم: آیا آموزش و پرورش باید بوسیله؛

دولت یا حکومت

کنترل شود؟

اصول مدیریت آموزشی

فصل دوم؛ ص ۳۵

رئرو مورفت:کنترل آموزش و پرورش از سه بعد قابل
تأمل است؛

۱- کنترل مذهبی

۲- کنترل دولتی

۳- کنترل بوسیله سایر گروهها

اصول مدیریت آموزشی

فصل دوم؛ ص ۳۵

« کنترل مذهبی »

- از قدیم الایام نفوذ دین و مذهب قابل ملاحظه بوده است.
- جوانبی از آموزش و پرورش را دین عهده دار بود.
- این نفوذ تا عصر حاضر هم ادامه دارد.

اصول مدیریت آموزشی

فصل دوم؛ ص ۳۵

نکته مهم: در اکثر کشورهای که رهبران آنها به یک دین رسمی تعلق دارند، آموزش و پرورش بوسیله مقامات دینی برنامه ریزی و کنترل می شود

اصول مدیریت آموزشی

فصل دوم؛ ص ۳۵

دلایل کشمکش دین و دولت

رهبران ملی: نهاد دینی کودکان را قالب اندیش بار می آورد.
- رشد ذهنی کودکان را محدود می کند.

اصول مدیریت آموزشی

فصل دوم

رهبران دینی: رهبران ملی از مدارس به عنوان وسیله
بدآموزی و کژاندیشی به زیان دین و بشریت استفاده می نمایند.

اصول مدیریت آموزشی

فصل دوم؛ ص ۳۶

« کنترل دولتی »

سؤال: حکومت مرکزی چه نوع کنترلی باید اعمال کند؟

و

چگونه می توان کنترل ها را بصورت غیرمتمرکز اعمال کرد؟

اصول مدیریت آموزشی

فصل دوم

: چگونه می توان کنترل های نا لازم را از زیانبخش تشخیص داد؟

با توجه به مقاصد دولتها، پاسخ به سوالات فوق متفاوت است

اصول مدیریت آموزشی

فصل دوم؛ ص ۳۶

« کنترل بوسیله سایر گروهها »

غالباً دولتها اسماً کنترل را بر عهده دارند.

مثلاً در کشورهای کمونیستی سابق، حزب کمونیست عملاً کنترل را بر عهده داشت

اصول مدیریت آموزشی

فصل دوم؛ ص ۳۷

در هر کشوری که حکومت به وسیله یک گروه خاص کنترل می شود، در واقع کنترل کننده آموزش و پرورش هم همان گروه خاص است.

اصول مدیریت آموزشی

فصل دوم؛ ص ۳۸

« فراگردهای کنترل »

- این فراگردها ، گاهی بسیار آشکار و گاهی هم پنهان هستند
- فراگردهای کنترل از نظرگاه « رلرومورفت » عبارتند از:

اصول مدیریت آموزشی

فصل دوم؛ ص ۳۸

قوانین و مقررات

رسوم و سنت های
فرهنگی

فراگردهای
کنترل

مدیریت آموزش
و پرورش

سازماندهی آموزش
و پرورش

اصول مدیریت آموزشی

فصل دوم؛ ص ۳۸

« رسوم و سنت های فرهنگی »

- هر جامعه ای رسوم و سنت های خاص خود را دارد.
- عادات و رسوم مورد احترام هر جامعه اثرات نیرومندی بر آموزش و پرورش دارند.

اصول مدیریت آموزشی

فصل دوم؛ ص ۳۹

« قوانین و مقرارت »

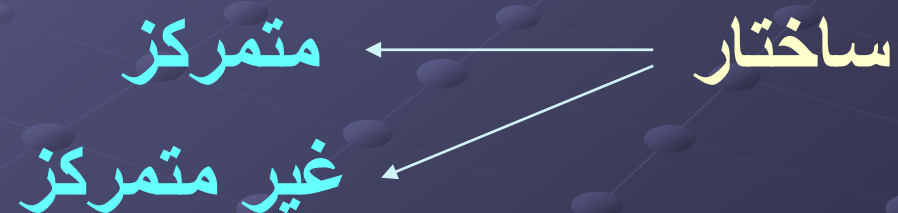
قوانین و مقررات ممکن است معقول و آینده نگرانه باشند،
در اینصورت آموزش و پرورش را تسهیل می کنند.

اصول مدیریت آموزشی

فصل دوم؛ ص ۳۹

« سازماندهی آموزش و پرورش »

ساختار نقش تعیین کننده ای در اداری نظام آموزشی دارد.

اصول مدیریت آموزشی

فصل دوم؛ ص ۳۹

« مدیریت آموزش و پرورش »

- میزان شایستگی ها، مهارت ها و تجارب مدیران برای نظام آموزشی دارای پیامدهای ویژه ای است.
- مدیران عمدتاً مجری خط مشی ها هستند.

اصول مدیریت آموزشی

فصل دوم؛ ص ۴۰

عوامل مؤثر دیگر در کنترل نظام آموزشی:

- ۱- برنامه آموزشی
- ۲- روشهای تدریس
- ۳- بودجه و حمایتهای مالی
- ۴- گروههای فشار و سیاسی

اصول مدیریت آموزشی

فصل سوم

« تمرکز و عدم تمرکز در مدیریت آموزش و پرورش »

- برای ساخت دهی یک سازمان و اداره آن شیوه های مختلفی وجود دارد.

اصول مدیریت آموزشی

فصل سوم؛ ص ۴۴

سایمون وگریفیث: ماهیت فراگرد تصمیم گیری نقش
مهمی در تعیین ساختار آن دارد

- لذا ساختار سازمان را نوع فراگرد تصمیم گیری تعیین می کند

اصول مدیریت آموزشی

فصل سوم؛ ص ۴۶

« تمرکز و عدم تمرکز ساختاری »
« ویژگیهای نظام آموزشی متمرکز »

۱- نظام آموزشی به وسیله یک دستگاه مرکزی کنترل می شود.

اصول مدیریت آموزشی

فصل سوم؛ ص ۴۶

۲- اختیار و مسئولیت بر عهده بالاترین مقام در سلسله مراتب نظام است.

۳- ایالات و استانها جداگانه حق تصمیم گیری ندارند،

اصول مدیریت آموزشی

فصل سوم؛ ص ۴۶

۴- مقامات آموزشی استانها به دستور وزارت خدمت می کنند.

۵- تصمیمات مأخوذه منوط به بازنگری وزارت است

اصول مدیریت آموزشی

فصل سوم؛ ص ۴۷

« ویژگیهای نظام آموزشی غیر متمرکز »

۱- برای کنترل نظام آموزشی دستگاه متمرکزی وجود ندارد.

۲- هر استان، خود مختارانه، حق تصمیم گیری دارد.

اصول مدیریت آموزشی

فصل سوم؛ ص ۴۷

« ویژگیهای نظام آموزشی غیر متمرکز »

۳- نظام های آموزشی استانها از لحاظ تشکیلات و اختیارات تصمیم گیری با یکدیگر ارتباط ندارند.

تمرکز و عدم تمرکز ساختاری، خاص نظام های بزرگ نیست

اصول مدیریت آموزشی

فصل سوم؛ ص ۴۷

« تمرکز ساختاری »

اصول مدیریت آموزشی

فصل سوم؛ ص ۴۷

« عدم تمرکز ساختاری »

مدرسه

مدرسه

مدرسه

اصول مدیریت آموزشی

فصل سوم؛ ص ۴۶

متمرکز کردن ساختار سازمان عبارت است از ادغام دو یا چند نظام تحت هدایت دستگاه نظارت واحد.

اصول مدیریت آموزشی

فصل سوم؛ ص ۴۸

غیر متمرکز کردن ساختار سازمان عبارت است از تقسیم و تفکیک یک نظام به دو یا چند نظام مستقل که هر یک کنترل ویژه خود را دارند.

اصول مدیریت آموزشی

فصل سوم؛ ص ۴۸

« تمرکز و عدم تمرکز اداری »

عدم تمرکز اداری به تفویض اختیار از سطوح بالاتر سلسله مراتب به سطوح پایین تر می پردازد.

اصول مدیریت آموزشی

فصل سوم؛ ص ۴۹

- اختیار نهایی را هرگز نمی توان تفویض کرد.

- سازمانی از لحاظ اداری غیرمتمرکز است که اختیار تصمیم گیری آن در پائین ترین سطح باشد.

اصول مدیریت آموزشی

فصل سوم؛ ص ۵۰

تمرکز اختیار تصمیم گیری در بالاترین سطح سلسله مراتب
تمرکز اداری و تفویض اختیار به سطوح پایین، عدم تمرکز اداری
به وجود می آورد

اصول مدیریت آموزشی

فصل سوم؛ ص ۵۰

« مقایسه عدم تمرکز ساختاری و اداری »

- ساختار غیر متمرکز سلسله مراتب جدید بوجود می آورد.
- عدم تمرکز اداری سلسله مراتب جدید به وجود نمی آورد.

اصول مدیریت آموزشی

فصل سوم؛ ص ۵۰

- در عدم تمرکز ساختاری، اختیار نهایی منتقل می شود

- در عدم تمرکز اداری اختیار تصمیم گیری تفویض می شود ولی اختیار نهایی خیر،

اصول مدیریت آموزشی

فصل سوم؛ ص ۵۱

- در عدم تمرکز ساختاری، هر واحد در امور مربوط به خود مستقلاً تصمیم گیری می کند.

- در ساختار اداری غیر متمرکز، مدیران می توانند در خصوص تصمیمات سطوح پایین دخالت کنند.

اصول مدیریت آموزشی

فصل سوم؛ ص ۵۱

« روابط با سایر متغیرهای سازمانی »

نتایج عدم تمرکز اداری:

احساس مسئولیت
در کارکنان

بالا رفتن رضایت

تربیت مدیران فعال

سرعت در تصمیم گیری

اصول مدیریت آموزشی

فصل سوم؛ ص ۵۲

« نکته مهم »

- « هیچ سازمانی نباید کاملاً متمرکز یا کاملاً غیر متمرکز باشد »

- این دو مفهوم، مفاهیمی نسبی هستند.

اصول مدیریت آموزشی

فصل سوم؛ ص ۵۲

پیشنهادات «رئرو مورفت» برای متمرکز یا غیرمتمرکز
اداره کردن سازمان

- تصمیماتی باید به شیوه متمرکز اداره شود که اجرای آنها به صورت متمرکز اثربخش تر باشد.

اصول مدیریت آموزشی

فصل سوم؛ ص ۵۲

- امور و تصمیماتی باید به شیوه غیرمتمرکز اداره شود که با نیازها و شرایط محلی ارتباط دارد و شیوه متمرکز موجب تضعیف رشد و پرورش مدیران می شود.

اصول مدیریت آموزشی

فصل چهارم؛ ص ۵۵

« ویژگیهای بی همتای مدیریت آموزشی »

- بسیاری از وظایف و کارکردهای مدیریت در سازمانها یکسان هستند.

- بسیاری از فراگردهای سازمانی شباهت دارند.

اصول مدیریت آموزشی

فصل چهارم؛ ص ۵۶

- فراگردهای سازمانی چه تفاوت‌هایی دارند؟

الف: از لحاظ ماهیت متفاوتند

ب: چشم اندازه‌ها و نگرشهای مدیرانشان متفاوت است

اصول مدیریت آموزشی

فصل چهارم؛ ص ۵۶

- شباهت مدیریت در سازمانهای مختلف عمدتاً در قلمرو وظایف و مسئولیت های « **اداری** » یافت می شود.

- مدیران عموماً با چهار وظیفه عمده سر و کار دارند:

اصول مدیریت آموزشی

فصل چهارم؛ ص ۵۶

- ۱- تحقق بخشیدن به اهداف سازمان
- ۲- استفاده از اشخاص دیگر برای تحقق اهداف
- ۳- توجه به جوانب انسانی کار
- ۴- اتخاذ تمهیدات لازم برای نوآوری و تغییر

اصول مدیریت آموزشی

فصل چهارم؛ ص ۵۷

« نکته مهم »

- تفاوت عمده مدیریت آموزشی و سایر انواع مدیریت را باید در
حیطه « مسائل نهادی و فنی » جستجو کرد.

اصول مدیریت آموزشی

فصل چهارم

تفاوتها به: ← به نقش و کارکرد آموزش و پرورش

← ماهیت امر آموزش و پرورش

مربوط می شوند،

اصول مدیریت آموزشی

فصل چهارم؛ ص ۵۷

« نکته مهم »

- ویژگیهای منحصر بفرد مدیریت آموزش و پرورش عمدتاً از وجه « آموزش و پرورش آن » سرچشمه می گیرد.

اصول مدیریت آموزشی

فصل چهارم؛ ص ۵۸

« نکته مهم »

- تفاوت مدیریت آموزشی با سایر انواع مدیریت با توجه به ۳ مفهوم « اهداف، کارکردها، ترتیبات » قابل بررسی است.

اصول مدیریت آموزشی

فصل چهارم؛ ص ۵۸

اهداف: اوضاع یا شرایط پایانی که سازمان درصدد تحقق آنهاست

کارکردها (وظایف) : فعالیتهای لازم برای تحقق اهداف.

اصول مدیریت آموزشی

فصل چهارم؛ ص ۵۸

ترتیبات: مکانیسم (ساخت و کار) هایی که فعالیت ها را نظم و ترتیب می بخشند،

اصول مدیریت آموزشی

فصل چهارم؛ ص ۵۸

اهداف آموزشی در مقایسه با اهداف سازمانهای
دیگر از ۳ خصوصیت برخوردارند:

الف: کاروزان آموزش و پرورش برای اهداف تعریف دقیقی
ندارند

اصول مدیریت آموزشی

فصل چهارم؛ ص ۵۸

ب: اهداف عمومی آموزش و پرورش به شدت متنوع هستند

ج: تحقق اهداف حتی در صورت توافق حداقل دوازده سال طول می کشد

اصول مدیریت آموزشی

فصل چهارم؛ ص ۵۹

« کارکردهای آموزشی »

- منظور از کارکردهای آموزشی، همانا وظایف «فنی» در سطح مدرسه و کلاس درس است

- فراگردهای آموزش و پرورش قابل تفکیک به وظایف تخصصی نیست.

اصول مدیریت آموزشی

فصل چهارم؛ ص ۶۰

« ارتباط بین وظایف »

احساس مسئولیت
در کارکنان

بالا رفتن رضایت

سرعت در تصمیم گیری

اصول مدیریت آموزشی

فصل چهارم؛ ص ۶۲

« ترتیبات »

ترتیبات اداری مرسوم در ادارات دیگر بعضا بروز مشکلات را باعث می شود

- در این راستا توجه به موارد ذیل قابل تأمل است:

اصول مدیریت آموزشی

فصل چهارم؛ ص ۶۲

۱- در اغلب کشورها مدیریت آموزشی عموماً فعالیتی است که خارج از سازمانهای آموزشی در رأس نظام آموزشی صورت می‌پذیرد.

اصول مدیریت آموزشی

فصل چهارم؛ ص ۶۲

۲- کار آموزش و پرورش مستلزم صلاحیت، دانش و مهارت تخصصی است.

۳- سازمانهای غیر آموزشی غالباً از طریق رقابت ادامه فعالیت می دهند

اصول مدیریت آموزشی

بخش دوم

«مبانی نظری مدیریت آموزشی»

فصل پنجم

«جایگاه نظریه در مدیریت آموزشی»

اصول مدیریت آموزشی

فصل پنجم؛ ص ۷۰

« رابطه تئوری و عمل »

- تئوری و عمل جدایی ناپذیرند

- بین ایندو رابطه ای ناگسستی وجود دارد.

اصول مدیریت آموزشی

فصل پنجم؛ ص ۷۱

« رابطه تئوری و عمل از نظر < وَن میسر > »

۱- شما می توانید بدون تئوری مدیریت کنید.

۱-۱ عمل → اعمال

اصول مدیریت آموزشی

فصل پنجم؛ ص ۷۱

۲- شما می توانید با حدس و گمان نسبت به اعمال مدیران دیگر، مدیریت کنید.

۲-۱ عمل → حدس و گمان → اعمال

اصول مدیریت آموزشی

فصل پنجم؛ ص ۷۲

۳- شما می توانید با موازین و اصول شخصی مدیریت کنید

۳-۱ عمل → اصول → حدس و گمان → اعمال

اصول مدیریت آموزشی

فصل پنجم؛ ص ۷۳

۴- شما می توانید با استفاده از تئوری گامی تازه در جهت طرز عمل اثربخش بردارید.

۱-۴ / عمل → اصول → تئوری → حدس و گمان → اعمال

اصول مدیریت آموزشی

فصل پنجم؛ ص ۷۳

« چند نکته مهم »

۱- هر فراگرد از عمل شروع و به عمل ختم می شود

۲- فقط در این فراگرد، عنصر عمل واقعیت دارد.

اصول مدیریت آموزشی

فصل پنجم؛ ص ۷۳

۳- فراگرد عمل مدیریت چرخشی است

۴- بازخورد، نقش مهمی در این فراگرد بازی می کند

اصول مدیریت آموزشی

فصل پنجم؛ ص ۷۵

« نظریه های X و Y »

- این نظریه توسط «داگلاس مک گریگور» مطرح شده

- این نظریه می کوشد طبیعت و انگیزش انسان را توضیح می دهد.

اصول مدیریت آموزشی

فصل پنجم؛ ص ۷۵

« مفروضات نظریه X »

۱- انسان معمولی ذاتاً از کار بیزار است.

۲- انسان معمولی برای تحقق اهداف سازمان باید تحت اجبار قرار گیرد

اصول مدیریت آموزشی

فصل پنجم؛ ص ۷۵

۳- انسان معمولی تمایل اندکی به قبول مسئولیت دارد و ترجیح می دهد هدایت شود.

۴- انسان معمولی خلاقیت اندکی دارد.

اصول مدیریت آموزشی

فصل پنجم؛ ص ۷۶

« مفروضات تئوری Y »

۱- کار برای انسان مثل بازی و تفریح است

۲- انسان ، خود کنترل کننده خویش است.

اصول مدیریت آموزشی

فصل پنجم؛ ص ۷۶

۳- مهمترین پاداش برای انسان ، رضایت نفس است.

۴- انسان معمولی جوینده مسئولیت است.

۵- انسان معمولی ، خلاق است.

اصول مدیریت آموزشی

فصل ششم؛ ص ۸۲

« نظریه و اجزای آن »

- نظریه مجموعه ای از مفاهیم ، مفروضات ، اصول و قوانین است.

اصول مدیریت آموزشی

فصل ششم؛ ص ۸۲

اجزای مهم تئوری «نظریه» {Theory}

۱- امر واقع (**Fact**)

۲- مفهوم (**Concept**)

اصول مدیریت آموزشی

فصل ششم؛ ص 86

۵- تصمیم (**Generalization**)

۶- فرضیه (**Proposition**)

۷- اصل (**Principle**)

۸- قانون (**Law**)

اصول مدیریت آموزشی

فصل ششم؛ ص ۸۲

امر واقع: رویداد یا وضعیت محسوس که سنجش پذیر و قابل توصیف است

مفهوم: تعبیر ذهنی یا تصویر یک تجربه حسی

اصول مدیریت آموزشی

فصل ششم

- **سازه:** مفهومی که تعریف عملی استاندارد دارد.

- **پیش فرض ها و مفروضات:** اجزاء و عناصر مقدماتی یا تصمیمات اولیه، پیش فرض نام دارد.

مفروضات بر مبنای پیش فرض ها ساخته می شوند.

اصول مدیریت آموزشی

فصل ششم؛ ص ۸۷

تعمیم: حکم یا گزاره ای که روابط متقابل دو مفهوم یا بیشتر را برقرار می سازد.

اصل: تعمیمی با تأیید تجربی محکم

اصول مدیریت آموزشی

فصل ششم؛ ص ۸۶

فرضیه: تعمیمی با تأیید تجربی محدود
(حدس و گمان هوشمندانه)

قانون: تعمیمی با بالاترین تأیید تجربی
(بالاتر از اصل)

اصول مدیریت آموزشی

فصل ششم؛ ص ۹۰

« فراگرد تئوری پردازی »

اصول مدیریت آموزشی

فصل ششم؛ ص ۸۸

« فرضیه »

- گزاره یا تعمیمی است موقت که حداقل رابطه بین دو متغیر را بیان می کند.

- فرضیه پلی میان تئوری و تحقیق علمی است.

اصول مدیریت آموزشی

فصل ششم؛ ص ۸۹

« نظریه فرلو »

- طبق این نظریه آدم ۵ نوع نیاز مختلف دارد که هر یک به
طریقی فعال می شوند.

اصول مدیریت آموزشی

فصل ششم؛ ص ۹۰

طبقه بندی نیازها
در نظریه مزلو

اصول مدیریت آموزشی

فصل ششم؛ ص ۹۱

۱- نیازهای فیزیولوژیک: نیاز به اکسیژن-آب و غذا و ...

۲- نیازهای تأمین و ایمنی: تأمین مالی و شغلی و ...

۳- نیازهای اجتماعی: مهر و محبت، دوستی

اصول مدیریت آموزشی

فصل ششم؛ ص ۹۱

۴- نیازهای منزلت و احترام: شایستگی و مقام، احترام به نفس ..

۵- نیازهای خودیابی و کمال: شکوفایی استعدادهاى بالقوه ...

اصول مدیریت آموزشی

فصل ششم؛ ص ۹۴

« ارزش تئوری »

- کدام تئوری ارزشمندتر است؟

ضرورتی نیست بگوییم کدام درست یا ارزشمندتر است، هر یک می تواند به ما در زمانی به فهم واقعیت کمک کند.

اصول مدیریت آموزشی

فصل ششم؛ ص ۹۵

- تئوری عین واقعیت نیست.

- تئوری بر حسب تقاضا ساخته نمی شود.

- تئوری پردازی کاری توأم با خلاقیت است.

اصول مدیریت آموزشی

فصل ششم؛ ص ۹۷

تئوری حداقل به سه طریق در عمل بکار می آید:

۱- فراهم کردن مبنا یا چهارچوب مراجعه و داوری

۲- تسهیل کاربرد تحلیل رویدادها و مشکلات مدیریت

اصول مدیریت آموزشی

فصل ششم؛ ص ۹۷

۳- افزودن بر دانش و شناخت کارورزان مدیریت و فراهم آوردن مبنایی معقول و قابل اتکاء برای مشکل گشایی و تصمیم گیری.

اصول مدیریت آموزشی

فصل هفتم؛ ص ۱۰۲

« مکتب ها و نظریه های سازمان و مدیریت »

- همه مکاتب و نظریه های شناخته شده مدیریت به قرن بیستم تعلق دارند.

- اساسی ترین مدل های سازمانی، سازمان های نظامی و دینی بودند.

اصول مدیریت آموزشی

فصل هفتم؛ ص ۱۰۲

بذر تئوریهای مدیریت ابتدا در آثار اقتصاددانانی نظیر
آدام اسمیت پاشیده شد.

- کتاب «ثروت ملل» اسمیت فصلی تحت عنوان تقسیم کار
داشت.

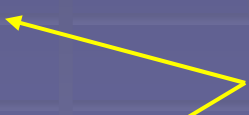
اصول مدیریت آموزشی

فصل هفتم؛ ص ۱۰۴

«نظریه های مدیریت علمی»

- بانی این نظریه « فردریک تیلور » است.

- هدف اصلی این نظریه

بالا بردن سطح تولید

افزایش کارایی

است.

اصول مدیریت آموزشی

فصل هفتم؛ ص ۱۰۳

مضامین اصلی کتاب « مدیریت علمی »:

الف: راه افزایش کارایی، طراحی دقیق شغل و وظیفه است.

ب: انگیزه کار عمدتاً ناشی از شوق به درآمد مالی است.

اصول مدیریت آموزشی

فصل هفتم؛ ص ۱۰۴

« مبنای فلسفی » تیلوریسم

- انسان فقط با رفاه اقتصادی انگیزش می یابد

- تنها عامل محدودکننده کارایی ، خستگی جسمی کارکنان است.

اصول مدیریت آموزشی

فصل هفتم؛ ص ۱۰۴

« نکته مهم »

- تیلور عمدتاً با مسائل سطح عملیاتی سازمانهای تولیدی مشغولیت ذهنی داشت.

- منظور تیلور از علم، مشاهده و ارزشیابی منظم است.

اصول مدیریت آموزشی

فصل هفتم؛ ص ۱۰۵

- مدیریت علمی با اعمال تخصص در حوزه مدیریت، مدیریت مبتنی را به وجود می آورد.

- تیلور، تخصص را تنها منبع اختیار تلقی می کرد.

اصول مدیریت آموزشی

فصل هفتم؛ ص ۱۰۵

« نکته مهم »

- تیلور به برخی متغیرها توجه نکرده بود.

- در چهارچوب نظریه «مدیریت علمی» متغیرهای روانشناختی و جامعه شناختی آن جایی ندارد.

اصول مدیریت آموزشی

فصل هفتم؛ ص 106

- سازمان غیر رسمی و روابط آن نادید گرفته می شود.

- برداشت محدودی نسبت به انسان وجود دارد.

- انسان صرفا از دید اقتصادی نگریسته می شود.

اصول مدیریت آموزشی

فصل هفتم؛ ص ۱۰۶

« تاثیر تیئوریسم بر مدیریت آموزشی »

- مدارس را مشابه کارخانه ها تلقی کردند.
- دانش آموز به مثابه مواد خامی تلقی شد.
- تاکید بر سطح عملیاتی (کلاس درس) شد.

اصول مدیریت آموزشی

فصل هفتم؛ ص ۱۰۷

- استانداردهای تولید = بازده آموزش و پرورش
- شیوه های تولید = روشهای آموزش و پرورش
- تولیدکنندگان = معلمان

وظیفه معلم صرفا تولید نتایج استاندارد بود،

اصول مدیریت آموزشی

فصل هفتم؛ ص ۱۰۷

نظریه مدیریت اداری (نظریه کلاسیک سازمان)

- این نظریه متعلق به «هانری فایول» فرانسوی است.

- فایول همزمان با تیلور به تئوری پردازی پرداخت.

اصول مدیریت آموزشی

فصل هفتم؛ ص ۱۰۸

کتاب فایول « مدیریت صنعتی و عمومی » است

فایول: ساختار همه سازمانها دارای دو بعد افقی و عمودی است

بعد افقی = تفکیک کارکردها

بعد عمودی = تفویض اختیار

اصول مدیریت آموزشی

فصل هفتم؛ ص ۱۰۹

کارکردهای مدیریت از نظر فایول:

سازماندهی

برنامه ریزی

فرماندهی

نظارت

هماهنگ

اصول مدیریت آموزشی

فصل هفتم؛ ص ۱۰۹

« اصول فایول به عنوان رهنمودهایی برای مدیران »

فایول ۱۴ اصل را پیشنهاد می کند که برخی از آنها عبارتند از :

تقسیم کار

اختیار و مسئولیت

اصول مدیریت آموزشی

فصل هفتم؛ ص ۱۰۹

انضباط – وحدت فرمان – تمرکز – سلسله مراتب

تقدم منافع عمومی بر خصوصی – ابتکار – روحیه گروهی

اصول مدیریت آموزشی

فصل هفتم؛ ص ۱۱۱

« تأثیر نظریه مدیریت اداری بر مدیریت آموزشی »

- تأثیر این نظریه جهانشمول بوده است.

- جوانب رسمی سازمانهای آموزشی مثل اهداف تمرکز و عدم تمرکز و ... عمدتاً به این نظریه مربوطند.

اصول مدیریت آموزشی

فصل هفتم؛ ص ۱۱۲

« نظریه روابط انسانی »

واضع این نظریه « ماری پارکر فالت » است.

نظریه روابط انسانی: مسأله اصلی در سازمان، ایجاد و نگهداری روابط انسانی پویا و هماهنگ است.

اصول مدیریت آموزشی

فصل هفتم؛ ص ۱۱۳

فالت ، هماهنگی را راهبرد اساسی سازمان اثربخش می داند و در ارتباط با آن به ۴ اصل معتقد است:

اصول مدیریت آموزشی

فصل هفتم؛ ص ۱۱۳

- ۱- هماهنگی از طریق تماس مستقیم
- ۲- هماهنگی در مراحل اولیه
- ۳- هماهنگی از طریق ارتباط متقابل همه عوامل
- ۴- هماهنگی به عنوان یک جریان

اصول مدیریت آموزشی

فصل هفتم؛ ص ۱۱۶

نظریه پرداز بعدی این نظریه « التون میو » است.

« مفروضات میو »

- ۱- انسانها به وسیله نیازهای اجتماعی برانگیخته می شوند.
- ۲- انسانها از فشار اجتماعی همکاران به شدت متأثر می شوند.

اصول مدیریت آموزشی

فصل هفتم؛ ص ۱۱۶

۳- افراد سازمان نسبت به سازمان تعهد نشان می دهند.

« تأثیر این نظریه بر مدیریت آموزشی »

- به تدریج ضرورت توجه به روابط انسانی محسوس شد.

اصول مدیریت آموزشی

فصل هفتم؛ ص ۱۱۸

جوانب مهم روابط انسانی از دید « گریفیث »

- ۱- انگیزش
- ۲- ادراک
- ۳- ارتباط
- ۴- اختیار
- ۵- ساختار قدرت
- ۶- روحیه
- ۷- پویایی گروه
- ۸- تصمیم گیری
- ۹- رهبری

اصول مدیریت آموزشی

فصل هفتم؛ ص ۱۲۱

« نظریه های رفتاری »

الف: نظریه همکاری

ب: نظریه تصمیم گیری

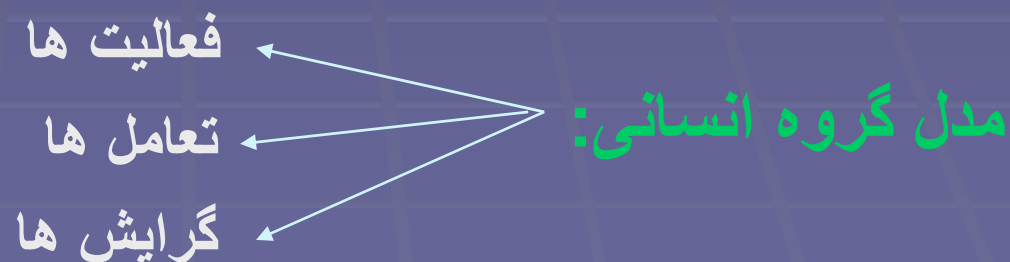
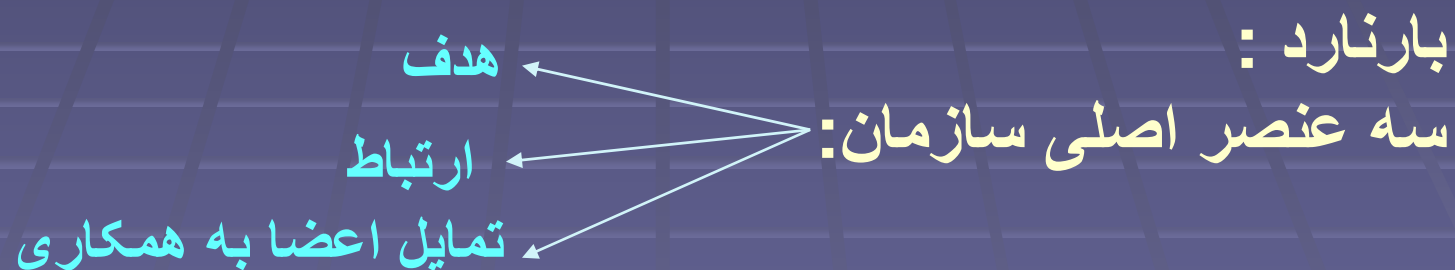
ج: مدل گروه انسانی

د: نظریه همسازی

اصول مدیریت آموزشی

فصل هفتم؛ ص ۱۲۵

نظریه همکاری چستر بارنارد:

اصول مدیریت آموزشی

فصل هشتم؛ ص ۱۳۶

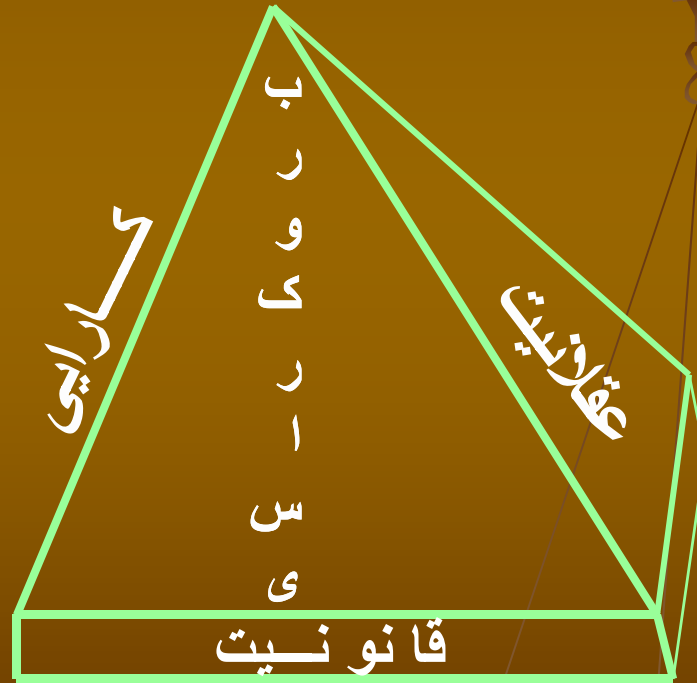
نظریه بروکراسی « ماکس وبر »

- بروکراسی نظام اداری گسترده ای است که با عده کثیری
ارباب - رجوع سرکار دارد.

- بروکراسی مترادف سازمان رسمی است.

اصول مدیریت آموزشی

فصل هشتم؛ ص ۱۳۷

اصول اساسی
بروکراسی

اصول مدیریت آموزشی

فصل هشتم؛ ص ۱۳۹

مهمترین کمک وبر به مدیریت، تدوین نظریه اقتدار بود.

قدرت: توانایی وادار کردن دیگران به کار علی رقم مقاومت.

اختیار: اطاعت بعضی از دستورات توسط زیردستان.

اصول مدیریت آموزشی

فصل هشتم؛ ص ۱۴۰

دو ملاک تشخیص اختیار عبارتند از:

الف: اطاعت و اجابت ارادی دستورات مشروع

ب: کنار گذاشتن قضاوت شخصی قبل از دستور صدور

اصول مدیریت آموزشی

فصل هشتم؛ ص ۱۴۴

« انواع اختیار » از دید وبر

Charismatic Authority

۱- اختیار فرمندی

Traditional Authority

۲- اختیار سنتی

Legal Authority

۳- اختیار قانونی

اصول مدیریت آموزشی

فصل هشتم؛ ص 147

« بروکر اسی نوع آرمانی »

سازه های عمده این نظریه عبارتند از:

عقلانیت: هدف مداری سازمان.

کارایی: هزینه – اثربخش سازمان.

اصول مدیریت آموزشی

فصل هفتم؛ ص ۱۴۷

« ویژگی های اصلی بروکراسی »

سلسله
مراتب

تقسیم کار
و تخصص

مسیر
شغلی

جهت گیری
غیر شخصی

قواعد
و مقررات

اصول مدیریت آموزشی

فصل هشتم؛ ص ۱۵۲

پیامدهای مثبت و منفی بروکراسی
از دیدگاه « هوی و میسکل »
Hoy & Miskel

۱- تقسیم کار و تخصص: باعث صداقت می شود.

۲- سلسله مراتب: به ارتباطات صدمه می زند

اصول مدیریت آموزشی

فصل هشتم؛ ص ۱۵۳

۳- قواعد و مقررات: انعطاف ناپذیری ایجاد می کند.

۴- جهت گیری و رفتار غیرشخصی: جوی سترون و بی خاصیت ایجاد می کند

۵- مسیر شغلی: در غیر خلاق ها نارضایتی ایجاد می کند.

اصول مدیریت آموزشی

فصل هشتم؛ ص ۱۵۵

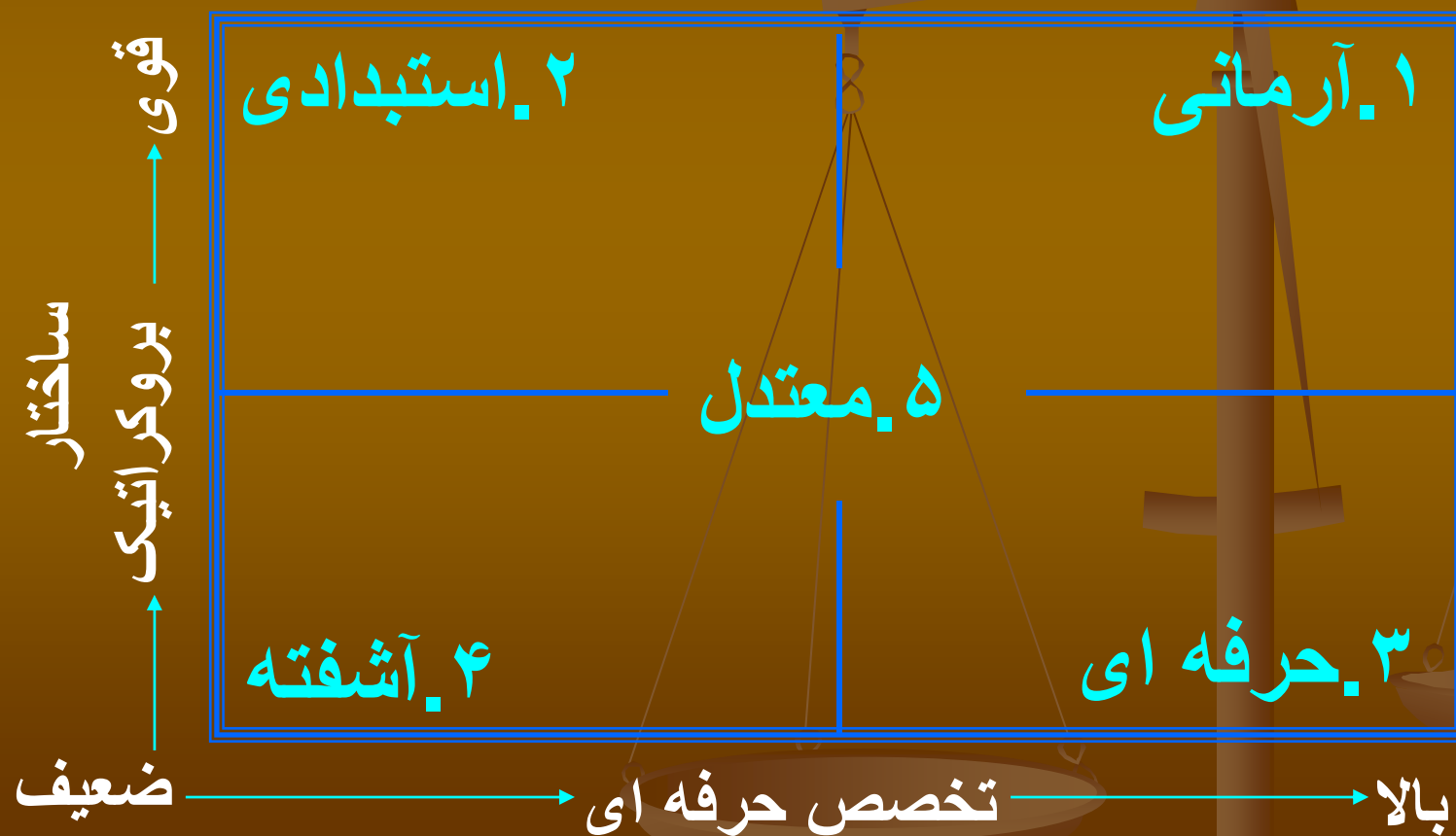
- غفلت از سازمان غیر رسمی

- طبیعت دو گانه مدل بروکراسی

- بروکراسی در آموزش و پرورش بر مبنای شکل صفحه بعد
قابل بررسی است

اصول مدیریت آموزشی

فصل هشتم؛ ص ۱۵۹

اصول مدیریت آموزشی

فصل هشتم؛ ص ۱۷۱

بخش سوم

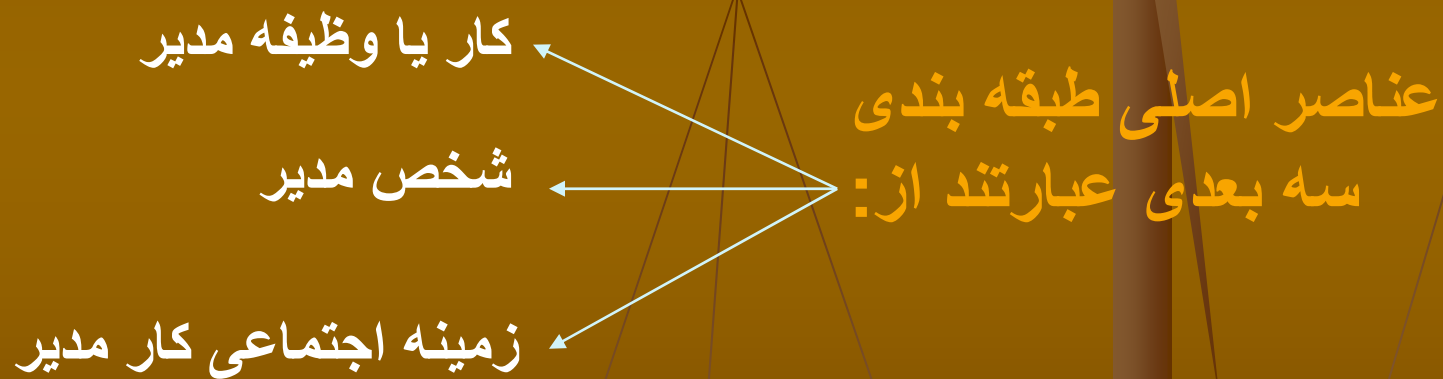
فصل نهم

مفهوم سه بعدی مدیریت آموزشی

در این طبقه بندی عوامل متعددی مورد توجه قرار می گیرند:

اصول مدیریت آموزشی

فصل هشتم؛ ص ۱۷۱

اصول مدیریت آموزشی

فصل هشتم؛ ص ۱۷۲

کار مدیر آموزشی: وظایف و مسئولیت های مختلف آموزش و پرورش

شخص مدیر آموزشی: ویژگیهای جسمانی، روانی، ذهنی، عاطفی

اصول مدیریت آموزشی

فصل هشتم؛ ص ۱۷۲

زمینه یا وضعیت اجتماعی: شرایط ، امکانات و محدودیتهایی که حیظه کار را مشخص می کند.

- در تحلیل فراتر هر یک از اجزای فوق دارای ۳ بعد دیگر هستند

اصول مدیریت آموزشی

فصل نهم؛ ص ۱۷۶

زمینه های اجتماعی کار مدیر مرتبط است با:

- ۱- تداوم و ثبات
- ۲- نوآوری و تغییر
- ۳- کشمکش و مقاومت
- ۴- حل مشکل و سازگاری مجدد

اصول مدیریت آموزشی

فصل دهم؛ ص ۱۸۲

فصل دهم

« نظریه سیستم ها »

- نگرش سیستمی سازمان را یک کلّ فرض می کند.
- **تعریف سیستم:** مجموعه ای از عناصر و اجزای مرتبط و در حال کنش و واکنش که یک کلّ را بوجود می آورد.

اصول مدیریت آموزشی

فصل دهم؛ ص ۱۸۳

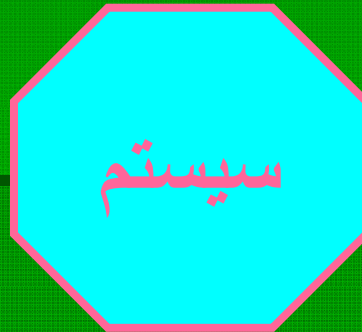
« خصوصیات سیستم »

- هر سیستمی حد و مرز دارد.
- عناصر یا اجزای سیستم ممکن است مفاهیم باشند.
- عناصر سیستم ممکن است اشیاء یا چیزها باشند.

اصول مدیریت آموزشی

فصل دهم؛ ص ۱۸۳

محیط ، مواد
انرژی ، اطلاعات

محیط ، مواد
انرژی ، اطلاعات

اصول مدیریت آموزشی

فصل دهم؛ ص ۱۸۵

هدف سیستم: وظیفه یا وظایفی که سیستم در ارتباط با سیستم های مجاور ایفا می کند

حد و مرز سیستم: نقاطی که فراتر از آن ویژگیهای خاص سیستم دیگر قابل تشخیص نیست.

اصول مدیریت آموزشی

فصل دهم؛ ص ۱۸۶

انواع سیستم :
سیستم باز
سیستم بسته

اجزای سیستم:
دروندها
عملیات
بروندها

اصول مدیریت آموزشی

فصل دهم؛ ص ۱۸۸

چرخه فعالیت ها

- الگوی فعالیت های یک سیستم سیکلی یا چرخشی است.
- در سیستم های فیزیکی ، ساختار آنها قابل رؤیت است.

اصول مدیریت آموزشی

فصل دهم؛ ص ۱۸۸

« خرده سیستم و فراسیستم »

- گروه بندی های کوچک در هر سیستم خرده سیستم نام دارند.

- هر سیستمی داخل یک سیستم بزرگتر قرار دارد که فراسیستم نام دارد

اصول مدیریت آموزشی

فصل دهم؛ ص ۱۹۰

<< Entropy >>

آنترپی : همه سیستم ها صرف نظر از ماهیت ، اندازه یا نوع آنها به مرور زمان میل به یک حالت فروپاشی دارند که اصطلاحاً آنترپی نام دارد.

اصول مدیریت آموزشی

فصل دهم؛ ص ۱۹۳

نگانتروپی : تمام اقداماتی که برای خنثی کردن آنتروپی صورت می گیرد اصطلاحاً **نگانتروپی (Negentropy)** نام دارد.

اصول مدیریت آموزشی

فصل دهم؛ ص ۱۹۲

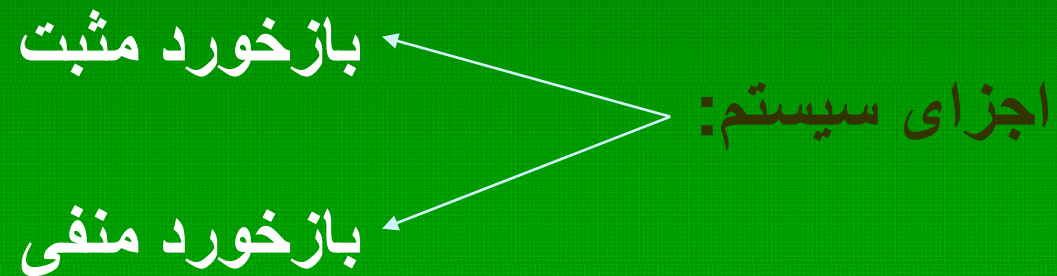
بازخورد (Feed-Back)

- پرونده‌های سیستم به عنوان درون‌داد به داخل آن بازخورانده می‌شود تا سیستم از نتیجه کار خود مطلع شود.

این فرآیند بازخورد نام دارد.

اصول مدیریت آموزشی

فصل دهم؛ ص ۱۹۳

- حالت پابرجا و تعادل پویا

Dynamic
Homeostasis

Steady
State

اصول مدیریت آموزشی

فصل دهم؛ ص 196

همپانی و چندپانی

Multifinality

Equifinality

- روابط میان مفاهیم و سازه های سیستمی.

- نظریه عمومی سیستمها.

اصول مدیریت آموزشی

فصل دهم؛ ص ۲۰۱

« نظریه سیستمی سازمان »

- هر سازمانی سیستم است ولی هر سیستمی سازمان نیست.

سازمان مدرسه به عنوان یک سیستم اجتماعی

مزایای نگرش سیستمی :

اصول مدیریت آموزشی

فصل دهم؛ ص ۲۰۶

۱- جامع است.

۲- برای همه قلمرو های رفتار انسانی راهبردهای ضمنی فراهم می سازد.

اصول مدیریت آموزشی

فصل دهم؛ ص ۲۰۶

۳- بین رشته های مختلف علمی قابلیت ایجاد تفاهم و زبان مشترک دارد.

۴- شیوه ای مختصر و صرفه جویانه است.

اصول مدیریت آموزشی

فصل یازدهم

« نظریه سیستم اجتماعی »

سیستم اجتماعی: واحد اساسی تحلیل مدیریت

- مطالعه مدیریت باید در عمومی ترین زمینه رفتار اجتماعی یعنی سیستم اجتماعی صورت پذیرد.

اصول مدیریت آموزشی

فصل یازدهم؛ ص ۲۱۴

« مدل سیستم اجتماعی »

- این مدل بر آن است که انسان موجودی روانی – اجتماعی است و رفتار او تحت تأثیر این دو وجه قرار می گیرد.

اصول مدیریت آموزشی

فصل یازدهم؛ ص ۲۱۴

مدیریت به عنوان یک فراگرد اجتماعی

- در چهارچوب نظری، مدیریت به عنوان یک فراگرد اجتماعی و زمینه آن به منزله یک سیستم اجتماعی تلقی می شود.

اصول مدیریت آموزشی

فصل یازدهم؛ ص ۲۱۵

فراگرد مدیریت از سه نقطه نظر قابل ملاحظه است:

۱- از لحاظ ساختار

۲- از لحاظ کارکرد

۳- از لحاظ عملکرد

اصول مدیریت آموزشی

فصل یازدهم؛ ص ۲۱۶

« وجوه تحلیلی سیستم اجتماعی »

- وجه اجتماعی سیستم بعد هنجاری یا سازمانی نام دارد.

- وجه روانی سیستم بعد شخصی یا فردی نامیده می شود.

اصول مدیریت آموزشی

فصل یازدهم؛ ص ۲۱۷

« وجوه تحلیلی سیستم اجتماعی »

ابعاد رفتار در سیستم اجتماعی

اصول مدیریت آموزشی

فصل یازدهم؛ ص ۲۱۸

بعد هنجاری از عناصر زیر تشکیل شده است:

(انتظارات → نقش ها → ساختار)

نقشها دارای ویژگیهای زیر هستند:

اصول مدیریت آموزشی

فصل یازدهم؛ ص ۲۱۸

۱- نقش ها بر مناصب یا مقام های داخل سازمان دلالت دارند.

۲- نقش ها بر حسب انتظارات ، هنجارها ، حقوق و وظایف تعیین می شوند.

اصول مدیریت آموزشی

فصل یازدهم؛ ص ۲۱۹

۳- نقش ها به وسیله سازمان تعیین می شوند.

۴- نقش ها کمابیش انعطاف پذیرند.

۵- نقش های سازمانی مکمل یکدیگرند.

اصول مدیریت آموزشی

فصل یازدهم؛ ص ۲۱۸

« بعد شخصی »

این بعد به جوانب فردی و روانشناختی سازمان یا سیستم اجتماعی اشاره می کند.

(نیازها → پیش آمادگی ها → شخصیت → فرد)

اصول مدیریت آموزشی

فصل یازدهم؛ ص ۲۲۱

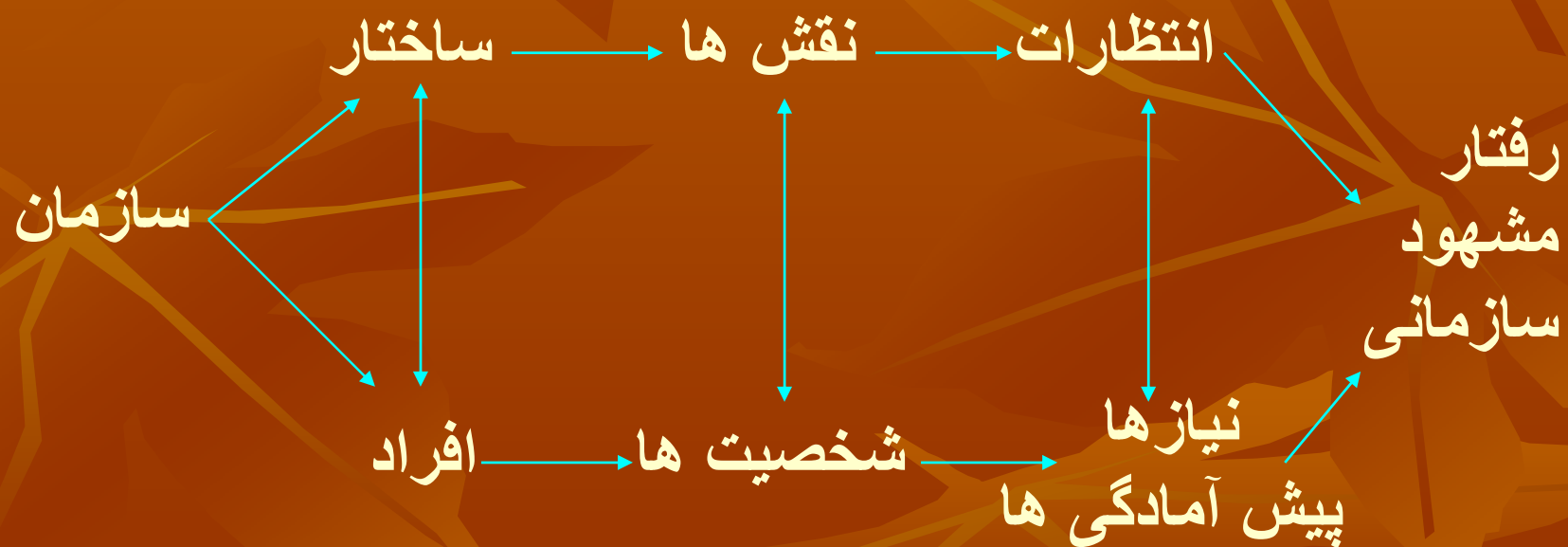
شخصیت مفهومی روانشناختی است.

نیازها - پیش آمادگی ها و اثره ای مرکب است که مفهوم آن بیانگر عناصر متعدد و متنوع شخصیت است.

اصول مدیریت آموزشی

فصل یازدهم؛ ص ۲۲۲

بعد هنجاری

بعد شخصی

اصول مدیریت آموزشی

فصل یازدهم؛ ص ۲۲۲

با توجه به ملاحظات بیان شده می توان به یک تقسیم
بنیادی دست یافت

$$B = f(R.P)$$

اصول مدیریت آموزشی

فصل یازدهم؛ ص ۲۲۲

رفتار سازمانی مشهود (B) همیشه تابعی است (f) از تعامل (X) میان نقش (R) و شخصیت (P)

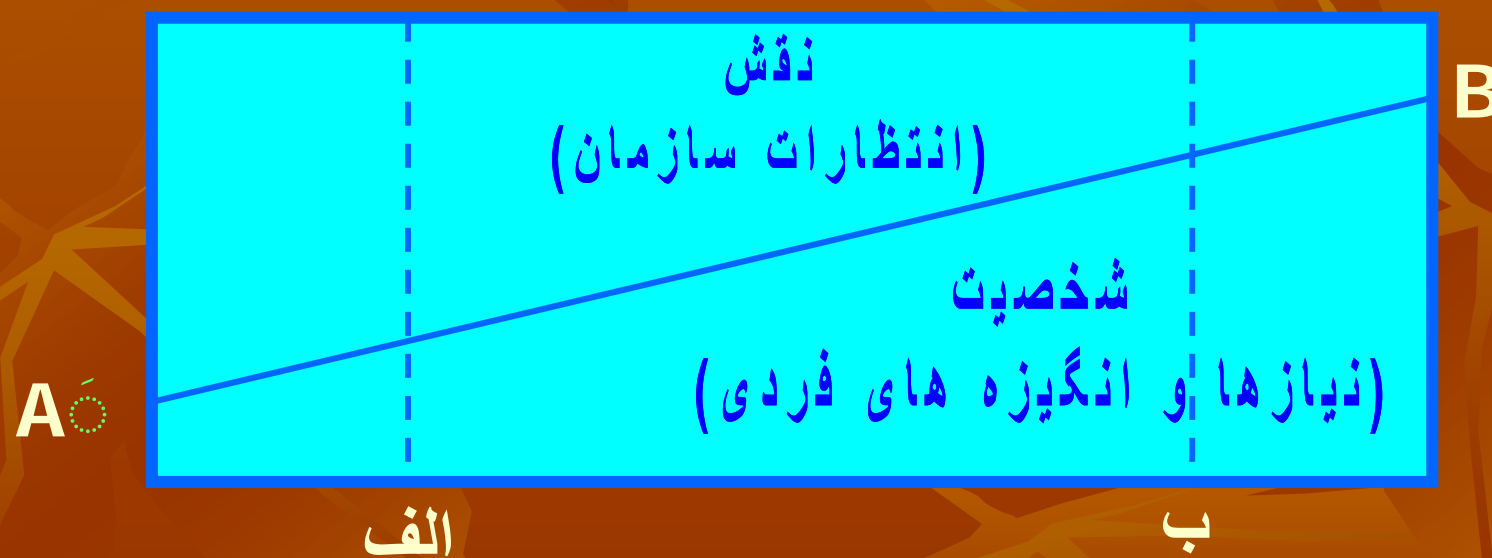
که رابطه $B = f(R, P)$

را بوجود می آورد.

اصول مدیریت آموزشی

فصل یازدهم؛ ص ۲۲۴

نسبت های متغیر نقش و شخصیت در رفتار

اصول مدیریت آموزشی

فصل یازدهم؛ ص ۲۲۶

« یگانگی فرد و سازمان »

- اگر فرد مطابق انتظارات سازمان رفتار کند گفته می شود رفتار او سازگار و اگر مطابق انگیزه های خود رفتار کند ، رفتار او همساز است.

اصول مدیریت آموزشی

فصل یازدهم؛ ص ۲۲۸

کشمکشهای فرد و سازمان

۱- کشمکش نقش – شخصیت: اگر الگوی انتظارات نقش با الگوی انگیزه های فردی که ایفای آن نقش را بر عهده دارد، توافق نداشته باشد، بروز می کند.

اصول مدیریت آموزشی

فصل یازدهم؛ ص ۲۲۸

۱- کشمکش نقش: وقتی که ایفا کننده نقش مجبور باشد در آن واحد به انتظارات سازمانی متضاد پاسخ دهد ، بروز می کند.

اصول مدیریت آموزشی

فصل یازدهم؛ ص ۲۲۹

۱- کشمکش های شخصیت: این نوع کشمکش در اثر نیازها و انگیزه های متضاد فردی ایجاد می شود و به شخصیت فرد بستگی دارد.

اصول مدیریت آموزشی

فصل یازدهم؛ ص ۲۲۹

ملاک های رفتاری سازمانی

مهم ترین ملاک های سنجش رفتار در سازمان عبارتند از:

رضایت بخشی

،

کارایی

،

اثر بخشی

اصول مدیریت آموزشی

فصل یازدهم؛ ص ۲۳۰

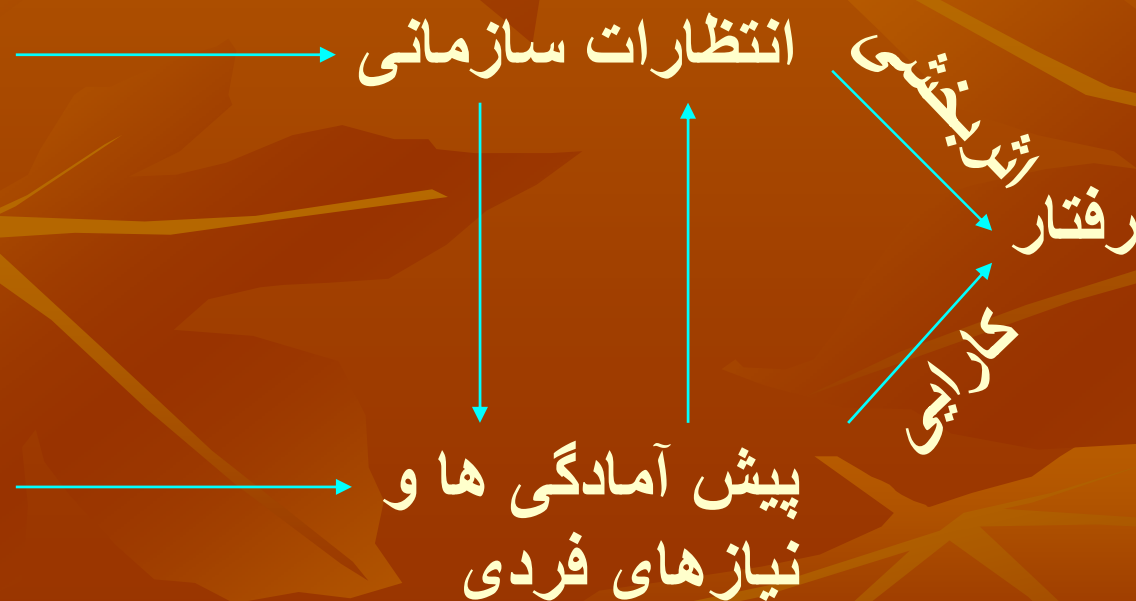
اثر بخشی: هنگامی تحقق می یابد که سازمان به نتایج مطلوب خود نائل شود.

کارایی: نسبت میان بروندها و دروندها در صورت منطقی بودن کارایی نام دارد.

اصول مدیریت آموزشی

فصل یازدهم؛ ص ۲۳۰

روابط انتظارات و نیازها با اثربخشی، کارایی، رضایت

اصول مدیریت آموزشی

فصل یازدهم؛ ص ۲۳۱

« اثربخشی »

- ملاک اثربخش رفتاری است که مورد ارزشیابی قرار می گیرد

« کارایی »

- رابطه ای است میان رفتار سازمانی با نیازها و مقاصد فردی

اصول مدیریت آموزشی

فصل یازدهم؛ ص ۲۳۱

« رضایت »

- رابطه میان انتظارات سازمانی و نیازهای فردی

- فرد ممکن است رفتارش اثربخش و کارآمد باشد ، ولی رضایت بخش نباشد.

اصول مدیریت آموزشی

فصل یازدهم؛ ص ۲۳۲

« رهبری و مدیریت »

غالباً این دو اصطلاح مترادف استعمال می شوند.

- مدیریت ← بعد هنجاری

- رهبری ← بعد شخصی

اصول مدیریت آموزشی

فصل یازدهم؛ ص ۲۳۳

در چهارچوب تئوری سیستم اجتماعی سه سبک مدیریت یا رهبری قابل تشخیص است:

۲- سبک فرد مدار

۱- سبک هنجار مدار

۳- سبک موقعیت مدار

اصول مدیریت آموزشی

فصل یازدهم؛ ص ۲۳۳

۱- سبک هنجارمدار: این سبک با تاکید بر بعد هنجاری به انتظارات سازمان اهمیت می دهد، تحت این سبک، زیردستان موظف به اجرای مقررات هستند.

اصول مدیریت آموزشی

فصل یازدهم؛ ص ۲۳۴

۱- سبک فرد مدار: این سبک بر بعد شخصی تاکید داشته و انگیزه ها و نیازهای فردی کارکنان سازمان را مورد تاکید قرار می دهد.

اصول مدیریت آموزشی

فصل یازدهم؛ ص ۲۳۴

۱- سبک موقعیت مدار: سبک متغیری است که با توجه به شرایط و موقعیت ها به تناوب به هر یک از بعدهای هنجاری و شخصی تأکید می کند.

اصول مدیریت آموزشی

فصل دوازدهم؛ ص ۲۴۲

رفتار سازمانی

این اصطلاح در علم سازمان معمولاً در دو معنی استعمال می
شود:

۱- به عنوان یک رشته دانشگاهی

اصول مدیریت آموزشی

فصل دوازدهم؛ ص ۲۴۲

۲- به عنوان مفهومی که به مجموعه ای از ابعاد و متغیرهای سازمانی دلالت دارند.

- این تعریف به معنای « روابط انسانی » نزدیک است.

اصول مدیریت آموزشی

فصل دوازدهم؛ ص ۲۴۳

روابط انسانی ، کاربرد وسیع اجتماعی دارد. در مقابل اصطلاح رفتار سازمانی دقیق تر است. هر دو به موضوع واحدی اشاره می کنند.

اصول مدیریت آموزشی

فصل دوازدهم؛ ص ۲۴۲

- رفتار سازمانی بیشتر جنبه نظری و پژوهشی دارد.

- روابط انسانی به کاربرد نظریه ها و یافته های علمی می پردازد

- رفتار سازمانی در صدد فهم رفتار پیچیده سازمانی است

اصول مدیریت آموزشی

فصل دوازدهم؛ ص ۲۴۲

- روابط انسانی از فهم و درک رفتار سازمانی در موقعیت های علمی بهره می جویند.

- تفاوت ایندو مثل تفاوت پاتولوژیست و طبیب است.

اصول مدیریت آموزشی

فصل دوازدهم؛ ص ۲۴۴

رفتار سازمانی را در سه سطح می توان ملاحظه کرد:

۱- تحلیل رفتار فردی در سازمان

۲- تحلیل رفتار گروهی در سازمان

۳- تحلیل رفتار پیچیده در سازمان

اصول مدیریت آموزشی

فصل دوازدهم؛ ص ۲۴۵

اهم ویژگیهای روانشناختی برای فهم رفتار فردی:

۱- ادراک: مرحله آغازین رفتار است.
از این طریق فرد به تجربه های خود معنای دهد.

اصول مدیریت آموزشی

فصل دوازدهم؛ ص ۲۴۵

۲- یادگیری: تغییر نسبتاً پایدار در رفتار است که از تجربه یا رفتار و عمل تقویت شده حاصل می شود.

- یادگیری در هر رفتار انسانی نقش دارد.

اصول مدیریت آموزشی

فصل دوازدهم؛ ص ۲۴۶

۳- گرایش: یک وضع روانی است حاکی از اینکه فرد نسبت به یک موضوع چه احساس و عاطفه ای دارد.

اصول مدیریت آموزشی

فصل دوازدهم؛ ص ۲۴۶

۴- انگیزش: وضعیت روانی که رفتار را در جهت هدف یا اهدافی نیرو می دهد و فعال می سازد، هدایت می کند و آنرا در مسیر هدف قرار می دهد.

اصول مدیریت آموزشی

فصل دوازدهم؛ ص ۲۴۷

« رابطه بین نیاز ، سائق و هدف »

اصول مدیریت آموزشی

فصل دوازدهم؛ ص ۲۴۸

- **نیازها** : بهترین تعریف یک کلمه ای نیاز ، کمبود است

- **سائق ها** : یک کمبود جهت دار که ناظر به هدف است و برای تحقق هدف نیرو ایجاد می کند.

اصول مدیریت آموزشی

فصل دوازدهم؛ ص ۲۴۸

- هدف ها : هر چیزی که نیازی را تخفیف و انگیزه ای را تسکین دهد.

اصول مدیریت آموزشی

فصل دوازدهم؛ ص ۲۴۹

- تظاهر انگیزه های انسانی از فرهنگی به فرهنگ دیگر متفاوت است.

- انگیزه های همانند از طریق رفتارهای متفاوتی تظاهر می کنند.

اصول مدیریت آموزشی

فصل دوازدهم

- انگیزه های متفاوت از طریق رفتارهای همانند بروز می کنند.

- انگیزه ها ممکن است در اشکال دگرگون شده ظاهر شوند.

اصول مدیریت آموزشی

فصل دوازدهم؛ ص ۲۴۹

- هر رفتار واحدی ممکن است حاکی از انگیزه های گوناگون باشد.

اصول مدیریت آموزشی

فصل دوازدهم؛ ص ۲۵۲

سطوح مختلف تعامل
فرد و سازمان

www.salampnu.com

سایت مرجع دانشجوی پیام نور

- ✓ نمونه سوالات پیام نور : بیش از ۱۱۰ هزار نمونه سوال همراه با پاسخنامه
- تستی و تشریحی
- ✓ کتاب ، جزوه و خلاصه دروس
- ✓ برنامه امتحانات
- ✓ منابع و لیست دروس هر ترم
- ✓ دانلود کاملاً رایگان بیش از ۱۴۰ هزار فایل مختص دانشجویان پیام نور

www.salampnu.com